24 november 2026
Neo-modernistisch Groen!

Aviel Verbruggen
www.avielverbruggen.be

Neo-modernisme
Onwetendheid is een belangrijk onderdeel van het neo-modernistisch geloof '*Wat niet weet, niet deert*'. Neo-modernisme is verspreid door psycholoog Steven Pinker, en nagevolgd door VRT-figuur Maarten Boudry. Ze oreren over atoomenergie, ongestoord door enige studie ervan of kennis erover. Hun buikgevoel volstaat.
Dusver waren zulke aanfluitingen van elementaire redelijkheid te merken in het donkergele, blauwe, en bruinzwarte gedachtengoed. Sinds Vivaldi is het ook binnengeslopen bij Groen! en op 21/11/2026 geconsacreerd door 70% congresdeelnemers van Groen!
Wellicht is de verbijsterde 30% minderheid op zoek naar een uitgang. De breuk met de originele agenda van de groene beweging en van de partij AGALEV is volledig. De kritische houding tegenover atoomenergie was geïnspireerd vanuit diverse invalshoeken: technisch, economisch, voorzorg, milieu impact, … met ethische verantwoordelijkheid ten aanzien van de slachtoffers van uraniummijnen en atoomrampen, en ten aanzien van alle toekomstige generaties beladen met een onuitwisbare last van hoogradioactief afval.

Enkele herinneringen
De toelating voor de bouw van Doel 3 & 4 en Tihange 2 & 3 was een reactie van de Belgische regering op de oliecrisis van 1973. De beslissing werd ondersteund door een dik rapport van de '*Commissie der Wijzen'* (1975), die de bouw van een resem atoomcentrales in de volgende jaren voorstelt. De toenmalige minister voorspelde één grote reactor per jaar, en misschien wel één om de negen maanden.
De wet van 8/8/1980 voorzag hoorzittingen over de bouwplannen voor bijkomende centrales ingediend door de elektriciteitssector. Sinds 1981 ben ik in het debat over atoomenergie in België betrokken. De neergelegde plannen in 1981 en 1982 voor Doel 5 en Tihange 4 waren uiterst amateuristisch. In een hoorzitting van 1982 presenteerde ik een voorbeeld van '*beslissen onder onzekerheid*' voor een betere besluitvorming. De ophef hierover was een belangrijke factor voor het afwijzen van de plannen.
In 1985 namen de Belgische elektriciteitsproducenten wel een 25% aandeel in de Franse centrales CHOOZ 1 & 2, en stelden ook een 1300MW centrale voor als Doel 5 (of N8).
De atoomramp van Tsjernobyl op 26 april 1986 was een domper op verdere expansieplannen.
AGALEV wou ten allen prijze uitpakken met een studie over een volledige kernuitstap. Deze studie is door het SESO van de UFSIA uitgevoerd onder de randvoorwaarden door AGALEV bepaald. In 1989 heeft het SESO nog een uitgebreid rapport met alternatieven voor Doel 5 gepubliceerd.
De politieke reactie op het onafhankelijke studiewerk van het Planbureau en academici kwam er in 1987: Guy Verhofstadt ontnam de Diensten van Wetenschapsbeleid alle financiële middelen voor onderzoek over energiebeleid. Zijn kabinetsadviseur was verbonden aan TRACTEBEL.
Doel 5 is niet gebouwd. Het hedendaagse ENGIE is daar niet rouwig om, want het bedrijf wil zich zo snel mogelijk bevrijden van zijn atoompassief. Vivaldi Groen! heeft ENGIE daarbij goed geholpen. De huidige neoliberale regering gaat nog een stap verder, en wil miljarden euro verkwanselen aan een teloorgaande technologie. ENGIE geniet van het geklungel en pompt jaarlijks vele miljarden euro naar de Franse hoofdzetel. Groen! vindt dit geen probleem.

Hoe een gefundeerd standpunt over atoomkernenergie formuleren?

Een onafhankelijke opstelling is een conditio sine qua non om atoomenergie te ontleden. Verwacht sterke weerstand, verdachtmaking, broodroof, uitsluiting, …
Veel disciplines uit de STEM wereld en uit de menswetenschappen kunnen bijdragen aan een degelijke ontleding.
Hiervan een onvolledig overzicht:

1. Kwantumfysica. Deze heeft de megatoepassingen van atoomwapens en atoomcentrales geleverd, maar ook toepassingen in de geneeskunde en de industrie. De kennis van nano mechanismen onderbouwt de elektronica voor elektrische aandrijving, fotovoltaïsche

elektriciteit, batterijen, smartphones, en veel andere processen en technieken.

2. De techniek en economie van de systemen voor de productie, de transmissie, en de distributie van elektrische stroom. De vluchtigheid van elektrische stromen vereist continue opvolging. Modellen die deze feitelijkheid niet vatten (zoals de IAM-modellen door IPCC gebruikt) zijn nutteloos en hun resultaten misleidend. Atoomstroom is geen aanvulling van stroom uit licht en wind, maar een tegenstrever. Ze ondermijnen elkaars rendabiliteit. In België vandaag krijgt atoomstroom altijd voorrang, zodat de groei van hernieuwbare elektriciteit wordt tegengewerkt.

3. De geschiedenis van Atomen voor Oorlog, Vrede en Winsten. Wie het verleden niet kent, is een onbetrouwbare gids voor de toekomst. Er is enorm veel informatie beschikbaar. Het Bulletin of the Atomic Scientists, gestart in december 1945, levert voortdurend informatie van topkwaliteit over militaire en civiele atoomzaken. Het World Nuclear Industry Status Report is een jaarlijks gedetailleerd verslag over de stand en de ontwikkeling van alle atoomcentrales in de wereld. Beide bronnen zijn gratis te raadplegen.

4. Atoomenergie is geen deel van een Duurzame Ontwikkeling, zoals in 1987 omschreven in het boek 'Onze gemeenschappelijke Toekomst' (Our Common Future). Op alle criteria van duurzaamheid faalt de atoomenergie, met uitzondering van één: de uitstoot van broeikasgassen. Het IAEA (Internationaal Atoomenergie Agentschap) beweert dat atoomenergie duurzaam is, omdat het voldoet aan de regels door het IAEA bepaald. Zo kan iedere organisatie en bedrijf de eigen producten en handelingen duurzaam heten, een wijd verspreide praktijk in de neoliberale wereld vandaag.

5. Bij risicovolle technieken en activiteiten is voorzorg aangewezen. De publieke overheid kan een geheel van criteria opleggen, en risicovolle technieken en activiteiten verbieden als ze de criteria niet halen. Dit gebeurde in Duitsland na de Fukushima ramp. Een surrogaat voor de moeilijke evaluatie door de overheid, is de plicht een verzekering af te sluiten die de risico's van de atoomcentrales volledig dekt voor schade toegebracht aan derden (getroffen burgers en bedrijven). Als de risico's niet verzekerbaar zijn, kan de activiteit niet doorgaan. Welnu, geen enkele grote herverzekeraar van deze wereld is bereid de risico's van atoomcentrales te verzekeren. Zelfs een blinde mol begrijpt dat de veiligheid van de atoomcentrales niet te garanderen is. Wat als er een accident van enige omvang in de oude Belgische atoomcentrales plaatsvindt; zal Groen! dan doen zoals het Nucleair Forum na Fukushima: een jaar uit de ether verdwijnen?

6. In de neoliberale samenleving zijn de macht van de media en het discours dat er geen alternatief bestaat, berensterk. Het Nucleair Forum en het IAEA zijn handelaren van twijfel en misleiding. De strategie hiervoor is uitgetekend door Saatchi & Saatchi in 2007, om de zogenaamde nucleaire renaissance levend te houden, tegen barslechte technische en economische resultaten van de reactoren in aanbouw. In plaats van de leugencampagnes te onthullen en bestrijden, glijdt Groen! mee in de stroom van het Nucleair Forum. Een campagneslogan van de groene partij voorheen was '*alleen dode vissen drijven mee in de stroom*'.

7. Last but not least is er de Ethiek van Verantwoordelijkheid, benadrukt door Hans Jonas, eens filosoof van de Duitse Groenen, toen ze het militarisme nog bevochten. Zelfs na het ontwijken van vorige zes punten, botst een ethisch mens op zijn verantwoordelijkheid verbonden aan de risico's en de nalatenschap van atoomzaken. Hoe kan je verantwoorden dat de rijke landen van de wereld – al veel te rijk voor de draagkracht van de planeet – een eeuwigdurend passief nalaten voor alle komende generaties? Dit passief komt niet enkel van de centrales zelf, ook van de uraniummijnen en bewerkingen van uranium.

Ik kan nog bladzijden vullen met argumenten waarom het koppel atoomwapens-atoomenergie geheel ingaat tegen de belangen van de 90% gewone mensen in de wereld. Enkele tientallen publicaties in het Nederlands en Engels zijn gratis beschikbaar op www.avielverbruggen.be